

Nieuwe autochtone herkomsten van fladderiep en boskers op de Rassenlijst Bomen

De aanbevelende Rassenlijst Bomen bevat twee nieuwe herkomsten van fladderiep (*Ulmus laevis*) en een nieuwe herkomst van boskers (*Prunus avium*). De Raad voor plantenrassen en het Boschap maakten dit bekend. Het gaat in alle drie de gevallen om genenbankmateriaal dat is opgenomen in de categorie 'naar herkomst geïdentificeerd'.

— Joukje Buiteveld en Sven de Vries (Centrum Genetische Bronnen Nederland, Wageningen UR)

> DE RASSENLIJST BOMEN IS een belangrijke bron van informatie voor bos- en natuurbeheerders en verzorgers van stedelijk groen. Deze Rassenlijst doet namelijk aanbevelingen over welke bomen geschikt zijn om aan te planten in stad, bos en landschap. Voor de Nederlandse bosbouw heeft de Rassenlijst een wettelijke basis doordat uitsluitende het erin genoemde materiaal verhandeld mag worden. In de Rassenlijst wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan bomen en struiken van autochtone Nederlandse herkomst. Door eeuwenlange natuurlijke selectie zijn deze autochtone bomen en struiken aan ons klimaat aangepast en met het gebruikmaken ervan levert de planter een belangrijke bijdrage aan het behoud van de genetische biodiversiteit in ons land.

Genenbank

Voor zowel boskers als fladderiep betreft het een uitbreiding van herkomsten op de Rassenlijst. Deze nieuwe herkomsten zijn jonge beplantingen in de genenbank met een autoch-

tone oorsprong. In deze genenbank worden individuen uit kleine populaties van autochtone soorten bijeengebracht om zaad van een bredere genetische basis te leveren aan de praktijk, waardoor de kansen voor de soort om te overleven toenemen.

Eerste zaadoogst

De nieuw opgenomen herkomsten hebben in 2009 voor het eerst zaad geproduceerd. De oorspronkelijke opstanden hebben de afgelopen jaren nauwelijks zaad gevormd en zijn bovendien erg lastig te beoogsten. Door het materiaal in een genenbank te plaatsen wordt het in de toekomst makkelijker zaad te oogsten en te verhandelen. Verder kan er op deze wijze relatief eenvoudig van alle individuen zaad geoogst worden. Dit komt de genetische variabiliteit van de nakomelingen ten goede.

Bestellen

De *Ulmus laevis* herkomsten (te gebruiken in bijvoorbeeld natuurontwikkelingsgebieden)

worden in de Rassenlijst opgenomen onder de volgende codes: Roggebotzand-01, NL.SI.8.2.01-01 en Houten-01, NL.SI.7.4.01-01. De *Prunus avium* herkomst (bijvoorbeeld te gebruiken in bosranden) krijgt de code Vaartbos-02, NL.SI.8.3.02-02. De gegevens worden ook gepubliceerd in de nieuwe 9e Rassenlijst Bomen, die naar verwachting in 2012 verschijnt. Het is echter nu al mogelijk om gecertificeerd zaad te oogsten, in de handel te brengen en te verkrijgen voor gebruik.

Joukje Buiteveld en Sven de Vries,
www.cgn.wur.nl

Voor achtergrondinformatie over het materiaal kunt u ook op de website www.genenbankbomenenstruiken.nl kijken en voor gepubliceerde informatie in de Gazette op www.plantenrassen.nl. Indien u belangstelling heeft om zaad te bestellen van deze opstanden kunt u het beste contact opnemen met Staatsbosbeheer: b.os@staatsbosbeheer.nl of met de reguliere boomzaadhandel.

foto Marjel Neeffes

Harrie Weersink, redactielid Vakblad Natuur Bos Landschap

Harrie, onze collega-redacteur van het eerste uur, is zondagavond 25 april, terwijl de natuur op zijn mooist was, overleden. Thuis, in zijn zo geliefde paradijsje in Zelhem, terwijl hij zijn bijen verzorgde. Hij is 47 jaar oud geworden. Zijn vrouw Mascha en zijn kinderen blijven achter.

Fremd bin ich eingezogen, fremd zieh ich wieder aus. De eerste regel uit Schubert's Winterreise, getiteld Gute Nacht, stuurde hij mij op, toe we de afgelopen winter niet bij hem konden vergaderen vanwege sneeuw en ijs op de wegen rond zijn huis. Prachtige muziek, diep doorleefde romantiek die geheel bij hem paste. Een gevoelsmens pur sang, maar gepaard aan een enorme deskundigheid op zijn vakgebied: het politieke en financiële bos- en natuurbeleid. Maar ook de daarbij behorende praktijk kende hij op zijn duimpje. Hij was uiterst kritisch, volstrekt helder, maar ook altijd zeer positief. Hij leek soms wel eens wat nurks, maar het ging hem altijd om de inhoud. De rest was flauwekul en niet de moeite waard om erover te praten.

De redactievergaderingen bij hem thuis waren legendarisch. Als er één iemand goed kon koken, was het Harrie wel. Italiaans, Indisch, Hollandse kost: geweldig! Bij Harrie aan de keukentafel voelden we ons welkom. We hoorden er de laatste nieuwtjes en ver weg van de hectiek van alle dag werden de beste ideeën geboren.

Vanaf het eerste nummer was Harrie redacteur bij het Vakblad. Naast een kritisch redacteur was hij ook schrijver van diepgaande artikelen. Stukken die een bijdrage leverden aan kennis op ons vakgebied. Natuurlijk zullen we dat missen. Maar hij zelf was onvervangbaar. Een enorm en blijvend gemis. Harrie: een goede reis verder.

Ido Borkent
Hoofdredacteur

Procedure voor toelaten van rassen en opstanden op Rassenlijst Bomen

De procedure voor het toelaten van rassen en opstanden op de Rassenlijst is gewijzigd sinds de inwerkingtreding van de nieuwe Zaaizaad- en plantgoedwet in 2005, gebaseerd op de Europese richtlijn voor de handel in bosbouwkundig teeltmateriaal. De meeste bosboomsoorten vallen onder deze richtlijn, dit zijn de zogenaamde richtlijnsoorten. Sinds 2006 beslist de Raad voor plantenrassen over de samenstelling van de rassenlijst waar het EG-richtlijnsoorten betreft. Zo is boskers een EG-richtlijnsoort waar de Raad voor verantwoordelijk is. Het Bosschap dient het verzoek tot toelating in. Wanneer het gaat om niet-richtlijnsoorten, zoals fladderiep, ligt de verantwoordelijkheid geheel bij het Bosschap en beslist het Schap zelf over het toelaten of beëindiging van de toelating van een autochtone herkomst op de lijst.

De opname van deze herkomsten in de Rassenlijst wordt door de Raad voor plantenrassen gepubliceerd in de Gazette, een onderdeel van de Staatscourant. Het Centrum voor Genetische Bronnen Nederland voert het achterliggende onderzoek uit en brengt op basis hiervan voor zowel richtlijnsoorten als voor niet-richtlijnsoorten advies uit aan het Bosschap.